

KMETSKI LIST

izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Naš kapital - naš ponos

Med mnogimi lažmi, ki jih naši nasprotniki mečejo na naša pleča, ni najmanjša ta, da smo — kapitalisti. Nemoteno in ne kaznovano si sme dovoljevati neki tisk proti nam izpade, ki so značilni — za te ljudi.

Pustimo to! Ptica spoznaš po perju, četudi ne poje! Tudi te ljudi poznamo. Vemo, kaj so in kaj hočejo. Ne vemo in ne razumemo pa, kako si jemljejo ti ljudje pravico, da nas psujejo. Vedo naj namreč, da vsaka psovka, ki jo vržejo na katero koli naših osebnosti, pade na nas, pade na vse kmetško gibanje! Mi smo

kmetška demokracija

z vsem, kar ta pojem pomeni. Mi smo gibanje, ki ga ni mogoče ukrotiti z ognjem in mečem, še manj pa s papirnatimi pamfleti.

Dve bombi mečejo nasprotniki proti nam. Po eni strani nam na pleča tovariša ministra senatorja Puclja očitajo kapitalizem, po drugi plati nam na hrbet tovariša poslanca Mravljeta pišejo v breme — komunizem.

Med tema dvema skrajnima točkama je toliko možnosti za podlost, da je Slovenija premajhna za ves ta gnoj. Mi ga mirne duše sprejemamo.

Eno je potrebno

Smo kristjani in poznamo evangelij: »Marta, Marta, skrbna si in veliko si prizadevaš, toda le eno je potrebno —«

Tudi mi vemo, da je samo eno potrebno, namreč jasnost in odkritost. Vedeti moramo, zakaj nas naši nasprotniki vseh struj in barv napadajo. Vedeti moramo, čemu smo tako grozni, da nam hkratu očitajo kapitalizem in komunizem.

Ze različnost teh očitkov sama nam bolj odpira oči — kakor bi jih mogel najbolj vnet misijonar. Samo po sebi se rodi vprašanje:

Kaj je kapital?

Nam niti izdaleka ne pride na misel, da bi vsakega človeka, ki ne berači, proglasili za — kapitalista. Hkratu pa vemo, da žive na svetu ljudje, ki znajo v beraštvu organizirati najhujši kapitalizem. — Pripravljeni smo o tem vprašanju na javen razgovor. Če je gospoda, ki rada s tolkačem bije po nas, voljna sprejeti našo ponudbo, naj se kar oglasi. Tedaj bo narod izvedel, kje je kdo in kaj je kdo.

Za danes naj pa samo povemo, da denar — ni kapital. Denar ni tisto, kar mi imenujemo kapitalizem. Denar je samo mednarodno priznana izmenjalna sredstvo za vrednote ljudskega dela. Mi pa smo ljudje dela. Kmetje vzdržujemo svet, zato pa imamo kmetje pravico do — takega kapitala. In če nam tega očitajo, nam je to samo v ponos.

Seveda pa je kapital, proti kateremu se danes upira ves svet — in celo fašisti, nekaj čisto drugega. Kapital je slepo, brezobzirno izkoriščanje ljudskega dela in njegovih vrednot.

Iz tega pojmovanja kapitala pa izvira vse gorje. In naj le pride kdo od koder koli ter naj vrže kamen na nas! Naj udari tovariša senatorja Puclja, hkratu naj pa prizna, da se je on kot minister z enako odločnostjo zavzemal za kmeta in bajtarja kakor za brezposelno učiteljico, ki ji kapital ni privoščil niti — srajce! Lahko nas napadajo brezvestni ljudje, ki si grade palače in mirno gledajo pri tem, kako gredo naši kmetški domovi na boben! Mi jim pravimo: Če imenujete, kdor koli in kar koli ste, borbo za lastninsko ohranitev slovenske zemlje — kapitalizem, potem smo mi — kapitalisti. Z nami vred so kapitalisti vsi tisti slovenski dvinarji, kočarji in bajtarji, ki so zaradi svojega poštenega dela lačni naše zemlje! Vsiljujejo se nam še bolj jasna vprašanja, odgovor nanje pa naj dajo tisti, ki nas psujejo s kapitalisti. Mislimo in prepričani smo, da bo ta odgovor za nas časten, ker bo le potrdilo našega dela.

Komunizem

Ko smo se tako pogovorili o kapitalu in kapitalizmu, moramo načeti še vprašanje — komunizma.

Kakor smo že zapisali, je pri nas prišlo

v modo, razkričati vse, kar ni komu po volji, za komunizem. Seveda pa mora imeti pamet za plankami tisti, kdor v ta krik verjame. K tovarišu poslancu Mravljetu prihajajo ljudje vseh struj in strank, od težaka do župana, od najnižjega do najvišjega. In veste, kaj je njegov greh? Brez izbire, brez rešeta, brez vprašanja stori vsakomur dobro, če le more. Če je to komunizem, potem smo mi popolni komunisti. Z vsem srcem in z vso dušo namreč izjavljamo, da popolnoma zaupamo delu tov. poslanca Mravljeta.

Končno smo pa le primorani povedati svoje misli, zlasti o kapitalu.

Kapital kot izkoriščevalec se ni nikdar in nikjer v svetovni zgodovini naslanjal na revolucionarne struje, ampak vselej in povsod na konservativne, na reakcijo. Konservativnost, reakcionarnost je dragocen gnoj na njivo kapitalizma. Ko bi bili mi hodili po teh potih, bi bila danes Slovenija — gospodarsko naša! Naj pa zato izvedo danes vsi naši nasprotniki, da tega zaveštno nismo hoteli. Svobodno njim, ki najbolj kriče o kapitalizmu v naših vrstah, da so pegoltnili najbolj gnile deleže tega sistema. Če mislijo, da se s strahom da ukrotiti misel, se peklensko motijo. Narod je videl, narod je spoznal in narod bo nekoč — sodil. Ob tej sodbi bomo mi imeli — mirno vest. In to, prijatelji vseh smeri, ki bi nas radi utopili v žlici vode, to je — naš kapital in naš komunizem. Ponosni smo na oba!

Jzrodništvo

Če bi ne bilo vere, bi tudi ne bilo nevere; mračna tema šele daje soncu veljavo in zvestoba do domovine se najlepše razodene, kadar izdajalci razkazujejo globine svojih pokvarjenih duš.

Ločilna črta

Pri nas na Slovenskem iz dneva v dan narašča vojska onih, ki resnično ljubijo domovino in ki vprav danes čutijo, kako lepe bodo žrtve, ki jih bodo zanjo doprinesli.

Ako se ustaviš na vasi, boš dobil ljudi, ki žive čisto zase in še v cerkev hodijo zato, da se ubranijo vsakega stika z drugimi.

Ko gori domačija, ki jim jo po navadi zažgo enaki po duhu, hiti vsa vas na pomoč. Šele tedaj odkrijejo, da so člani občestva. Spoznajo, da je sicer prav, če so meje točno zarisane, da pa jih nimajo zato, da bi bili ločeni od vseh sosedov, sosesk in človeštva.

Takšen človek je sad razmer. Razmere so okolica, ki ga obdaja, čas, v katerem živi, v glavnem pa so oni, ki zahtevajo, da se po njih ravnamo, tisti, ki hočejo dati vsemu sebi lastno obeležje. Tak človek nima ljubezni do drugih, je samopašen in vedno le gleda, kako bo pomnožil

svoje bogastvo. En tak človek je pohujšanje vsem, mnogo njih pa pomeni pogubo.

Jugoslavija — delo modrih in junakov

Odkar je surovost napram bližnjemu glavno merilo нравstvene in umske sile mogočnih, imenujejo na Slovenskem take, ki so srčno vdani Jugoslaviji — izkoreninjenec. To so tako rekoč debela, ki jih malo potreseš, pa se prevrnejo, ker so jim korenine odmrle in le navidezno stoje v zemlji.

Stara Grška je bila sestavljena iz mnogoterih rodov, ki niso vsi govorili enakega jezika. Srednji vek je vezal razne narode Evrope v velike države. Dandanašnji vidimo, kako prostrana slovanska Rusija družni nešteta plemena, vere in jezike. Od starih časov do danes je bila takim zajednicam najgloblja vez skupnosti — ljubezen do domovine, privrženost k neki višji enoti.

Jugoslavija je država, ki so jo ustvarili stotisoči mrtvih. Kolikor stvariteljev je še živih, se z vso večjo verjetnostjo bližajo uri, v kateri bodo razglašeni za izkoreninjenec. Ali bi ne bil nesmisel hvaliti one, ki so padli in ne zaničevati teh, ki so ostali, če so se oboji borili za iste cilje?

Številni rod, ki dorašča, doumeva globoki zanos njihovega dela. Ali bodo tudi te mlade legije nagrajene s sramotno besedo: izkoreninjenosti?

V hudobiji ni skurnosti

Ni težko razumeti grenkobe, ki jo ob takem sramotanju čuti vsak, ki ni podoben onemu, kateremu so podtaknili ogenj; ki živi s svojo ožjo skupnostjo in preko nje z vsemi ostalimi deli naroda za njene velike naloge. Toda težko je razumeti brezmejno hudobijo misli in srca pokvarjenosti, ki za ljudi polne vere v domovino — v lastni domovini ni našla druge besede kakor to najbednejšo, kar jih je samosvojska »duhovna rast« mogla skovati do danes.

Karkoli je sveta okoli nas, nam noben kos ni tako blizu kakor jugoslovanski. Kdor se čuti povezanega z Jugoslavijo, mu dopovedujejo, da nima domovine!

Svoboda

Se vsekdar se je mrak sovraštva umaknil svetlobi bratstva: temine srednjega veka so pregnala čudežna junaštva in hrabrost osvobojenih narodov.

Azija v Evropi

Stoletja smo se v Evropi ponašali s svojo veliko kulturo. Bili smo se na prsi, da smo kristjani in prosvetitelji sveta. Ustvarili smo si središča, od koder naj bi žarela luč večnih resnic kakor božje sonce v temo zmot in zablod. In še danes smo tako preprostega srca, da sami verjamemo v nekaj, s čimer skušamo zakriti svojo bedno gnulobo. Pri tem pa vendar obhajajo človeka kaj čudni občutki, ko se razgleduje po temačnih vrtovih evropske zgodovine.

Peta božja zapoved odločno prepoveduje: »Ne ubijaj!« Niti ne dela razlike med prijateljem in sovražnikom niti med vernim, krivovernim ali brezvernim. Kljub tej jasnosti ni v zgodovini krščanske Evrope stoletja in niti ne desetletja, ki ne bi bilo omažeževano s človeško krvjo. Zdaj so ljudske množice krvavele na bojnih poljanah za čast in slavo grabežljivih samodržcev, včasih celo za posest v svilo odetih hotnic, zdaj za oblast tega, zdaj zopet za premoč onega. In kadar je po utrujenosti zavladal »mir«, so padale glave posameznih idealistov, so goreli na grmadah znanstveniki, učenjaki, ljudje idej in borci za pravico, ki so hoteli človeštvu prinesiti samo luč in dobroto. Nad njih trpljenjem so se pasli okrutni oblastniki in so jih proglašali — pač po okusu in duhu dobe — zdaj za odpadnike, drugič za krivoverce, potem pa spet za upornike in prevratnike.

Nočemo naštevati imen, kdorkoli pa le malo z mislijo pogleda v knjigo evropske zgodovine, se bo zgrozil, ko bo spoznal, kako je krvava.

Mislil bi kdo, da je morda naše stoletje s svojim napredkom in s svojo veliko znanostjo kaj boljše od prejšnjih vekov. Bridko bi se zmotil. Četudi prezremo grozote svetovne vojne in gledamo samo na naš čas, vidimo, da je še hujski od prejšnjih.

Prej je bilo v vodilnih plasteh vsaj toliko poštenja, da je pameten človek lahko ločil zaveznika od nasprotnika in prijatelja od sovražnika. Danes niti tega ni več. Krščanska Evropa se je navzela azijskega duha nekrščanskih Japoncev, ki jih danes najbolj katoliški listi zaradi njih nečloveškega napada na Kitajsko najbolj poveljujejo.

Kakršne so razmere s širokega, svetovnega razgleda, take in še slabše so z ožjega, domačega. Tudi pri nas so mnogi zavrgli moralno krščansko kulturno Evropo in sprejeli azijsko-mongolske pojme. Kakor tam Japonci dopovedujejo Kitajcem, da jih ubijajo iz ljubezni, tako ti dopovedujejo narodu, da niso to, kar so, in da so prav za prav to, kar niso. Za to modrost zahtevajo od njega odškodnino, ki jo narod pla-

Tako tudi naš rod, korakajoč po stopinjah velikih ljudstev, vse bolj usvaja ljubljena domača tla. Njegova privrženost k veliki Jugoslaviji se ne umika v skrite kote sovraštva, ki se ravno zateka v ozkosrčno zapiranje pred svetom, v tesno skrivanje pred resnico, v nauk, da je samo vase zaprt Slovenec Jugoslovčan in da dober Jugoslovčan ne more biti dober Slovenec. A vendar je prvi samo eno in malo, drugi pa je mnogo več, je vse!

In ker privrženost k domovini ni nikdar ozka, samohotna, temveč široka in v skrbeh za vse, je prava pot samo pot tega »izkoreninjenca«.

Izrodništvo

Izkoreninjenosti nam bodo vrnil, kar nam je vzelo izrodništvo. Trdnosti hrastov in nezlomljivosti njegovih vej je podobna odločnost, od katere je predvsem odvisna usoda domovine. Nimamo vere v tega, ki ne služi njej in svojemu rodu, temveč tujemu duhu in koristim tujega telesa. Medlo luč zamreženih oken bo pregnalo sonce vere v jugoslovanstvo, v tisto življenjsko misel, ki zajema ves naš narod, hrepeneč po svobodi in človečnosti, a odbijajoč sužnost in zlobo.

Čuje že dolga desetletja, če ne morda stoletja. Ta odškodnina v ničemer ne zaostaja za japonskimi zahtevami.

Ne govorimo morda samo o ožjih domačih razmerah v Jugoslaviji, ampak o razmerah v Evropi. Povsod, kjer nastopajo krščeni nekristjani, se godi isto. Dvojno, trojno in celo četverno lice imajo. Eno kažejo narodu tu, drugo tam, tretje navzgor, četrto drugam. Tako narodi ne vedo, komu naj verjamejo in kam naj se obrnejo. In sad tega dela? Medsebojno nezaupanje, mržnja, sovraštvo, skratka vse to, kar je rodilo položaj, ki mu z obrabljenim izrazom pravimo: križa.

Kako dolgo bo to še trajalo? Ali res nimamo Slovani toliko moči in poguma, da bi spričo takih dejstev zahtevali s poudarkom vse svoje moči: Konec bodi temu slepomisenju! Konec bodi intrigam, s kakršnimi so nas ubijali dolga stoletja! Mesto zlobnega spletkarstva zahtevamo slovansko kmetsko demokracijo, ki pomeni odkritost, jasnost in poštenost, ki torej pomeni rešitev za svet!

Prepričani smo, da v Sloveniji ni kmetskega človeka, ki ne bi bil z nami istih misli. Zaprimo torej vrata volkovom! Kdor se je namreč izneveril narodovi duši, ta ni naš, čeprav govori naš jezik! Ven z njim in tja naj gre, kamor se je prodal. Samo tako bomo premagali Azijo v Evropi in samo tako bomo rešili svojo slovansko narodnost, jugoslovansko domovino in kulturo, ki je v znamenju slovanskega krščanstva ponos Evrope.

Vsem, ki so dobre volje, kličemo: Glavo pokoncu, čas se bliža, čas zori! Naša prva dolžnost je, da smo pripravljeni nanj, kajti sicer nas bo še v smrti preganjalo prokletstvo bodočih pokolenj.

Kmetski dolgovi

Položaj na trgu kmetskih dolgov je takle: Na temelju uredbe o likvidaciji kmetskih dolgov je prijavilo 4140 bank in zadrug kot upnikov zaščitene kmetov Privilegirani agrarni banki 651.155 dolžnikov za 2.816.000.000 din terjatev. PAB pa je odobrila po sumaričnem predračunu bankam in zadrugam 1.606.200.000 din od tekočih računov. Anuitete, ki jih bodo banke in zadruge prejele od PAB 1. januarja 1938 po uredbi, znašajo 142.100.000. Vse banke in zadruge so podpisale na temelju uredbe 25% svojih terjatev, kar znaša 604.900.000 din. Drugih 25% dobe banke in zadruge v obliki 3% državnih obveznic za likvidacijo kmetskih dolgov. Do 28. sep-

tembra je plačalo 283.376 kmetskih dolžnikov 77.700.000. Da bi olajšala kmetom plačevanje dolžnih obrokov, je PAB sklenila dovoljevati menična ali zadružna posojila dolžnikom, ki še niso pospravili koruze ali ki še niso vnovčili svoje žetve, tako da bodo lahko zastavili žito in koruzo.

Mi kmetje moramo zmeraj kaj zastaviti za varnost svojih lastnih bremen. Kaj in kdaj pa bodo nam zastavili tisti, ki srkajo med iz naše krvi?

Vloge naraščajo

Po podatkih Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani so znašale vloge pri 29 slovenskih hranilnicah dne 31. avgusta 1937 1.013.019.952 dinarjev. V primeri s stanjem dne 31. julija opazimo torej sorazmerno nizek padec za 3 milijone dinarjev, kar odgovarja približno znesku obresti, katere pripisujejo hranilnice vlagateljem za vsak mesec.

Vloge na knjižice so narasle pri 6 hranilnicah, vloge v tekočem računu pri 7 hranilnicah, celotne vloge pa pri 8 hranilnicah. Tudi število vlagateljev je naraslo pri nekaterih hranilnicah, in sicer število vlagateljev na knjižice pri 8, vlagateljev na tekoči račun pri 7, skupno število vlagateljev pa pri 8 hranilnicah. Pri vseh slovenskih hranilnicah je bilo 31. avgusta 1937 136.282 vlagateljev.

Te številke dokazujejo, da je gibanje vlog pri hranilnicah sorazmerno ugodno, in da se zaupanje vlagateljev v denarne zavode polagoma boljša.

Kako se dela po drugih banovinah

Od ljudi je odvisen napredek in uspeh dela v narodu. To vidimo pred vsem v Vrbaski banovini, kjer je dve leti banoval g. Bogoljub Kujundžić, sedanjí minister za šume in rudnike.

Glasi vrbaské banovine je objavilo zelo zanimive podatke o uspehih dvehletnega dela bana g. Kujundžića. »Vrbaské novine« navajajo med drugim, da se danes gradi v vrbaski banovini dolgo pričakovana unska proga, ki odpira pot na morje temu tako dolgo zapostavljanemu delu naše države. V zadnjih dveh letih je bilo zgrajenih deset velikih železobetonskih mostov, razpisana so že dela za 11. veliki most, ki bo zgrajen v železobetonu preko Save pri Bosanski Gradiški. Dalje je bilo zgrajenih v teku dveh let deset banovinskih bolnic, pa tudi ena državna bolnica, ki sama stane 15 milijonov dinarjev; odobrena je licitacija za zgraditev velikega trinadstropnega kužnega paviljona v državni bolnici v Banjaluki. Na novo je bilo zgrajenih 45 osnovnih šol, gimnazija v Bihaču, poljedelski šoli v Derventi in Czinu, 45 raznih državnih in banovinskih cest, cela vrsta vodovodov in več sto vodnjakov in cistern v brezvodnih krajih.

Po posredovanju banovine je bilo obnovljeno delo v veliki tovarni celuloze v Derventi. Otvorjeni sta dve novi gimnaziji, v Derventi in Banjaluki, dočim je nižja gimnazija v Prijedoru pretvorjena v popolno. Ustanovljena je čela vrsta novih sreskih načelstev in izpostav. Organizirana so nova sreska sodišča. V sedežu banovine v Banjaluki je zgradila država več milijonskih zgradb, kakor novi kirurški paviljon v državni bolnici, palačo Državne hipotekarne banke, sirotišnico itd. Tako se dela!

BOLEZEN ZAGREBSKEGA NADŠKOFA

Zagrebski nadškof dr. Bauer je že dolgo bolehal, sedaj pa je po kratkem prehodnem izboljšanju nenadoma nastopila oslabelelost srca.

Spričo visoke nadškofove starosti so zdravniki resno v skrbeh za njegovo življenje. V nedeljo večer so bile v vseh zagrebskih cerkvah molitve za nadškofovo zdravje.

Doma in drugod

Novi ministri

Uradno poročilo o spremembi vlade glasi takole:

V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so kraljevi namestniki z ukazom od 14. t. m. sprejeli ostavko, ki so jo predložili gg. pravosodni minister dr. Niko Subotić, gradbeni minister dr. Marko Kožul, minister za gozdove in rudnike Djura Janković, prosvetni minister Dobrivoje Stošović, poštni minister dr. Branko Kaludjerčić in minister za telesno vzgojo dr. Josip Rogić, ter jih postavili na razpoložanje, imenovali so pa za pravosodnega ministra podpredsednika senata Milana Simonovića,

za ministra za gozdove in rudnike bana vrbaske banovine Bogoljuba Kujundžića,

za gradbenega ministra ministra na razpoložanju in narodnega poslanca Dobrivoja Stošovića,

za ministra brez portfelja narodnega poslanca dr. Nika Novakovića,

za ministra za telesno vzgojo narodnega poslanca dr. Vekoslava Miletića,

za poštnega ministra podpredsednika narodne skupščine Vojka Cvrkića,

za prosvetnega ministra upokojenega pomočnika prosvetnega ministra Dimitrija Magaraševića.

Izpememba vlade je osebnega značaja in ne pomeni nobene spremenjene politike.

Sporazum

Zastopniki beograjske združene opozicije gg. dr. Laza Marković, Božidar Vlajić in dr. Milan Gavrilović so imeli sredi preteklega tedna sestanke s predstavniki zagrebske opozicije. Sestanki so se vršili v politični pisarni dr. VI. Mačka v Zagrebu, ki jim je tudi sam predsedoval.

Beograjčani so prinesli seboj besedilo sporazuma, kakor so ga odobrili predsedniki srbijskih strank. Dr. Maček je besedilo podrobno proučil in dodal zraven svoje pripombe. Prvotnega beograjskega besedila ni odobril in sporazum še ob tej priliki ni bil podpisan.

Beograjski zastopniki so se v nedeljo vrnili in predložili besedilo sporazuma s pripombami dr. VI. Mačka svojim šefom, ki so še isti dan o stvari razpravljali.

Politični krogi menijo, da bodo pripombe dr. Mačka uvaževane in da bodo delegati beograjskih opozicijskih skupin v kratkem zopet odpoštovali v Zagreb in ob tej priliki besedilo sporazuma podpisali skupno z zastopniki SDK.

Beograjski listi so ves čas zagrebskih razgovorov prinašali podrobna poročila in kazali za sam sporazum veliko zanimanje. Največ je o sporazumu pisala beograjska »Politika«. Zagrebski listi so le na kratko zabeležili sestanke delegatov beograjske in zagrebske opozicije.

Ceprav so beograjski delegati skrbno prikrivali pred javnostjo in celo pred svojimi prijatelji točno vsebino sporazuma in njegovega besedila, se je vendarle po časopisju razpravljalo in objavilo glavne točke in tudi glavne težke sporazuma.

Predmet sporazumevanja tvori znani Gavrilovićev predlog o postopku, ki je bil kasneje nekoliko spremenjen v soglasju z vsemi beograjskimi opozicijskimi skupinami. »Postopek« obravnava ukinitve obstoječe ustave, vrnitev popolnih demokratičnih svoboščin in svobodne volitve v ustavotvorno skupščino.

Nadalje tvori predmet sporazumevanja znana Davidovičeva resolucija, ki pravi da smo Slovenci, Hrvati in Srbi trije posebni narodi z zgodovinskimi posebnostmi.

Na temelju tega načela o treh narodih zahteva dr. Maček tudi vse demokratične posledice za vsakega izmed treh narodov. To se pravi, da ima vsak izmed njih suvereno pravico odločbe o svoji usodi in o svoji državi. Od vsakega od teh treh narodov je odvisno, koliko hoče odstopiti od svojih pravic v korist skupne države. Torej pomeni ta zahteva povrnitev nazaj za 19 let pred 1. december 1918. leta, ko je bilo proglašeno zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Srbijanski radikali in demokrati pa v tem pogledu ne mislijo tako in ne pristajajo na posledice načela o treh narodih. V tem tiči nesporazum v sporazumevanju med Zagrebom in Beogradom. In ta nesporazum je vzrok neprestanega romanja med Zagrebom in Beogradom,

popravljanja besedila, nove pripombe, protipredlogi, skupne konference, posebne seje itd.

Ali se bo med njimi našlo ono besedilo, ki naj zadovolji obe grupi, se bo šele videlo. Vsekakor pa bo treba še mnogo naporov z obeh strani in še več dobre volje in iskrenosti ter pred vsem ljubezni do skupne države, ki edina jamči svobodo jugoslovanskemu narodu, vsem Srbom, Hrvatom in Slovincem.

+ Jože Aničič

Grob se za grobom vrsti in zdaj so se zagrnila grobna vrata tudi nad mladim, a toliko bolj idealnim vzgojiteljem, učiteljem Aničičem, šolskim upraviteljem v Šmartnem ob. Savi.

Pokojni, istrski rojak iz Matulja, je živ vzgled, kakšen bodi pravi, resničen ljudski vzgojitelj in kaj vse premore. Ves vedno v svojem poklicu, vdan šoli in mlademu rodu, je bil neuklonljiv in neupogljiv. Iz Istre je prišel v Prekmurje, potem pa v Zasavje, kjer je ostal, vztrajal in deloval, dokler mu ni smrt zaprla šolskih vrat.

Kdor pozna razmere na naši vasi, ve in si lahko misli, kako težavno stališče ima tam danes pravi ljudski prosvetitelj. Ne samo s strani resničnih nasprotnikov, ampak celo od tam, od koder bi človek smel pričakovati opore in podpore, naleti tak idealen delavec na zapreke. Kdor je šibek, jim podleže, Aničič jim ni nikoli. Ostal je od prvega koraka do grobnega praga to, kar je bil: poštenjak, značaj, vseskozi človek, poln resnične kmetijske demokracije in tistega gorečega in svetlega idealizma, ki ga more dati samo slovenska vas. Bil in ostal je kmetijski borec, ne da bi bil kdaj kmetijski kričar, bil in ostal je Sokol, kakor ga je sanjal komaj sam Tyrš. Kot učitelj pa je bil v prvi vrsti skrben oče svojim otrokom. Ne s palico in z jezimi pogledi, ne s karanjem in psovanjem, ampak z vse osvajajočo ljubeznijo je ta zlata duša uvažala in sprejemala vaše malčke v svetišče svojega srca.

Nič ni torej čudnega, če se je na vest o njegovi smrti zgrnilo ob njegovem grobu od blizu in daleč mlado in staro. Kako presrečno tople so bile besede, ki so se z njimi otroci poslavljali od svojega vzgojitelja! Prva je govorila mala učenka s šole pri Sv. Jakobu, za njo Milka Boriškova,

nato pa Marija Kotarjeva, obe iz Polšnika. Nobeno oko ni ostalo suho, ko smo slišali bolečino, s kakršno se trgajo mlada srca od svojega svetilnika in vzornika.

Se so govorili njegovi tovariši, g. učitelj Trošt za učiteljstvo litijskega okraja, šolski upravitelj Kosin z Laverce pa za učiteljstvo ljubljanske okolice, a končno g. Čuk za domače šentjakobsko učiteljstvo.

Drhteli smo v bolesi, ko smo poslušali v srce segajoče poslovilne besede. Pa so se zganile krepke roke in Sokoli so bratu Sokolu Jožetu morali izkazati zadnjo bridko uslugo in zapreti v nedrja matere zemlje njegovo nemo telo.

Zdaj molčiš, tovariš in prijatelj Jože, tvoje delovanje pa govori in bo govorilo po vseh slovenskih vaseh, ki so bile deležne tvojega blagoslovljenega dela. Bodi uverjen v svojem večnem miru, da se bomo vsi, ki smo te kdaj poznali, izkazali vredne tvojega svetlega spomina!

Užaloščeni gospe soprogi, ki je tudi sama vzorna vzgojiteljica, bodi poleg našega iskrenega sožalja v tolažbo zavest, da je z blagim Jožetom stopil v večnost mož svetlobe, ki nikoli ne ugasne!

Železna industrija v Bosni

V nedeljo je predsednik vlade g. dr. Milan Stojadinović otvoril nove velike naprave za valjanje železa v Zenici.

Ob tej priliki je bila izdelana tudi prva tračnica v Jugoslaviji.

Beograjska »Samouprava« pripominja k temu dogodku, da predstavlja v Zenici dovršeno delo samo srečen začetek izvrševanja velikega programa za izgraditev težke železne industrije v Bosni. Naša bodoča železna industrija, da se bo kosala z ono v velikih in bogatih industrijskih državah.

Nova valjarna predela lahko 180.000 ton železa letno. Sedaj je zaposleno v Zenici 2300 delavcev.

Organizacija omladine JNS

V nedeljo se je vršila v Ljubljani ustanovitve omladinske org. JNS za ljubljanski srez.

Za predsednika je bil izvoljen Andrej Jakopič iz Male vasi. Na zborovanju so poročali dr. Alujevič ter narodna poslanca Albin Koman in Milan Mravlje. Navzoči policijski komisar je med Mravljetovim govorom zborovanje razpustil.

Popoldne se je vršilo mladinsko zborovanje v Koroški Beli, na katerem je poročal med drugimi tudi narodni poslanec Milan Mravlje.

Knez namestnik v Beogradu

V nedeljo zvečer se je vrnil Nj. Vis. knez namestnik Pavle z Brda v Beograd.

Po sedemnajstih letih

Letos 10. oktobra se bo sedemnajstič povrnil dan, ki ga imajo zapisanega na najbolj črni strani slovenske zgodovine po svetovni vojni. Ta dan smo l. 1920. z nesrečnim in krivičnim »ljudskim« glasovanjem izgubili naš Korotan.

Na oni strani Karavank leto za letom proslavljajo ta dan kot praznik zmage. Naši ljudje morajo gledati in se celo udeleževati bučnih prireditev v proslavo svojega lajnega zasužnjenja.

Mi slovenski kmetje krvnim bratom onkraj mej pošiljamo ta dan svoje tople, prisrčne pozdravi. Naj jih v trpljenju bodri zavest, da Slovenci ne bomo pozabili 10. oktobra — kakor Srbi niso pozabili Vidovega dne. Ko bo vnovič potrkal na naša vrata, bomo vedeli, kam gre naš korak.

Ne z bučnimi proslavami, ne s cemeravimi žalovanji, ampak z nezlomljivo voljo, ki jo bomo jeklenili iz roda v rod, pozdravljamo svoje na ta mrki dan.

ešteve španskega vprašanja, ki pomenja še eno

stalno vojno nevarnost

a Evropo. Z naporu Francije in Anglije se je ončno posrečilo sestaviti resolucijo za odstranitev tujega vmešavanja v španske notranje zadeve.

V plenarnem zasedanju skupščine Društva narodov je bila resolucija z glasovi dveh malih držav, Albanije in Portugalske, odklonjena. Za resolucijo je glasovalo od 48 navzočih delegatov 3, a 14 se jih je glasovanja vzdržalo, med njimi oleg drugih tudi bolgarski delegat.

To nam pove mnogo, za nas pa je še posebno zanimiv nastop bolgarskega delegata, ki se je o tem sodeč moral nahajati v zelo kočljivem položaju. To daje slutiti, da meddržavna konfidacija na Balkanu še ni dosegla tiste neizvisne zrelosti, ki jo vsi balkanski narodi tako čno želimo.

Anglija in Francija

lub temu porazu ne bosta odnehali. Francija ozi, da bo odprla svoje meje proti Španiji, a di Anglija se pripravlja na odločne korake, če

Nemčija in Italija ne bosta hoteli odnehati. Tako smo torej na istem kakor pred letom dni. V Španiji teče kri — in ta kri venomer grozi z rdečo zarjo trpljenja in morije vsem evropskim narodom.

To je edini blagoslov nasilja, ki ga nekateri kratkovidni ljudje tudi pri nas občudujejo. Zakaj? Le kdaj bo svet spregledal, da je edina rešitev sedanje evropske civilizacije in kulture samo v resnični demokraciji?!

Borben škof

Berlinski škof Preissing je izdal po sklepu konference nemških škofov pastirsko pismo, ki ga je vlada zaplenila. Škof se pa ni dal ugnati v kozji rog in je poslal pismo v objavo tujim listom, ki so v Nemčiji najbolj čitani.

Vsi ti listi so objavili pastirsko pismo v svoji današnji številki. Po naročilu policije so bili danes vsi inozemski listi s pastirskim listom zaplenjeni.

Zdaj šele razumemo, kam merita »Domo-ljub« in »Slovenec«, kadar kličeta na boj. Samo pozabljata, da v demokratičnih razmerah velja: Enaka pravica za vse! Ali morda ne?

popolnoma vaši! Zavedajte se, da je kmetški človek, da je naša vas sploh navezana popolnoma sama nase! Za nami ni bank in ne kapitalističnih družb nobene branže. Prav zato pa mora kmetška mladina, če hoče doseči svoje lepe cilje, s podvojeno in potrojeno silo vršiti svojo dolžnost. V naših vrstah ne sme biti brezbržnih priveskov, ki bi služili samo za navidezno povečanje števila, ampak sami kleni boreci. Potem nam zmaga ne uide in vse gorje, ki smo ga prestali in ga bomo še morali prestati, nam bo nekoč v ponos!

Na delo torej, kajti samo delo daje pravico do življenja in vero v zmago!

★

Mirna peč

Pretečeno nedeljo 3. t. m. je priredilo Društvo kmetških fantov in deklet Golarjevo komedijo »Vdovo Rošlinko«. Kljub temu, da društvo nima svojega odra in so morali igrati pod kozolcem, je bil uspeh naravnost presenetljiv.

Igralci, skoro vsi novinci, so svoje vloge odigrali odlično. Mojsirsko pa je bila podana vloga vdove Rošlinko, ki nam jo je podala tov. Štefka Meden. Fantje in dekleta so v polni meri dokazali, kaj zmorejo na odrin in da niso samo za hlev, kamor jih hočejo nekateri po vsej sili poriniti.

Naj mimogrede omenim, da ta prireditev nekaterim ni bila po volji. Govorili so celo, da se prireditev ne bo vršila. Hoteli so s tem zbegati ljudstvo, da bi se ne udeležilo prireditve. Vendar je bil obisk za današnje težke čase lahko rečemo rekorden.

V nedeljo 10. t. m. pa se vrši ponovitev na Mirni v Sokolskem domu. Mirenčane vabimo, da se prireditve udeležijo v čim obilnejšem številu. V delu in slogi vstajamo!

Mlatič

Cvetke najboljšega katoliškega dnevnika

Mislím, da smem povedati tudi jaz, ko je bilo nekaterim drugim dovoljeno. »Novine Slovenske Krajine« namreč pišejo:

»Varujte se one nekatoliške miselnosti, ki oznanja neko svojevrstno, polovičarsko krščanstvo in ki jo zastopa pri nas »Dom in svet«. Zadnji dogodki v bližini »Doma in sveta« so jasno pokazali, kam ta miselnost pelje.«

Torej, zdaj pa vem, koliko je ura bila! Polno krščanstvo zastopajo samo tisti listi, ki pišejo o

velikolaških senatorjih in komunističnih kmetih, vsi drugi pa, najsi bodo še tako katoliški, so nekrščanski. Pr' mej', to si bom zapomnil in povedal vsem in povsod, kamor pridem.

Teda pest

Dasi cirilice kakor presnega kislega zelja (če prav trdijo nekaterniki, da je slovenska jed) ne morem — sem vendar, pa čeprav z veliko težavo prevedel v naš jezik člančič beograjske revije »Javnost«, v kateri se je bralo o Španjoli in njihovem krvavem klanju med drugim tudi tole:

»Začetkom meseca septembra je službeno glasilo generala Franca v okupiranem Bilbau »La Gazzeta del Norte« objavilo celo vrsto ob-sodb Francovega vojnega sodišča, katerega žrtve so sami katoliški duhovniki. Karmelitanec Ranguren in župnik Arzuaga sta bila obsojena na smrt zato, ker sta opravljala božjo službo in imela cerkveno propoved pred vladnimi četami (pred baskijskimi katoliki), dočim so bili duhovniki Batis, Sotero in Lagarda obsojeni na 30 let težke ječe radi enakega »zločina«, a veliko število drugih duhovnikov na kazen od 6 do 12 let težke ječe.«

Kmetje! To sem iz srbsčine prevedel in v našem jeziku povedal samo zato, ker je to slučajno ali pa namenoma prezrl najboljši katoliški dnevnik in ravno tako najboljši katoliški tednik, ki drugače tako rada prinašata cvetke z vrta vojskujočega se generala Franca.

Če kislega zelja ne bo...

Skozi Celje in Vojnik sem jo mahnil v Kojnice in na Pohorje, pa spet po drugi poti nazaj. In ni bilo snopja, o ne, ampak povsod je le plazeča golazen na delu.

Ljudje so se odpovedali malici, južini in večerji, vsem potrebam in potrebščinam so se odrekli in kar s samim »frouškom« opravijo vse. Jaz pa še »frouškati« ne morem, če hočem duhovski in deželski gosposki vse odrajtati. kar terja od mene.

Kakor sem rekel, je povsod polno plazeče golazni, ki žre in žre, ne vpraša, čigavo je ne hvali Boga in se ne briga za nič na svetu. Včasih smo se bali hude ure, ki je prihajala s hrščem, zdaj se bojimo papirja in te golazni, ker oboje prihaja tiho in nam požre vse, kar premoremo.

Povsod je polno teh zaveznikov dobre letine. Rumeni so, malo ali nič milejši od črnih kebrov. Letos so se združili in v brozgi teh dveh barv smo res tako daleč, da še kislega zelja ne bo.

Kdo je kriv te jeze božje nad nami? Jaz prav gotovo ne, saj sem vedno pošteno delal in mlatil!

Mic in Miena peč!

Ze dolgo razbijam in mlatim, pa ne v kakem steklenem salonu po žgancih, polenti, prati in solati, ampak v pravem s slamo kritek kmet-skem skednju, v prahu, ki ga pozna samo osušen in ustrojen kmetški nos. Gotovo se boste vprašali, kje prav za prav mlatim. No, da vas ne bodo copernice poštrle na tiho povem, da mlatim začasno na Dolenjskem okrog Mirne peči.

Mirna peč je v času, ko jemo vsak dan kisle kumare, res mirna, skoraj tako, kakor so mirni mrličji v grobeh če jih ne dvigajo hudobni duhovi. Če bi se ne slišalo razbijanje mojega cepa izpod slamnate strehe, bi se solnčile po cestah v Mirni peči lahko kače in krokodili.

Da je Mirna peč mirna ni nobeno čudo — saj živijo v nji in njeni bližnji okolici ljudje tihega ponižnega krščanskega naziranja. Če pa vržejo proti svetlemu soncu zlato, se to spremeni v zraku in pade na objokano slovensko zemljo spremenjeno v d...k.

Kmetska mladina

Poglobimo svoje delo!

Menda je v Sloveniji malo organizacij, ki bi nasprotniki tako »obstreljevali« kakor vprav tako Društvo kmetških fantov in deklet. Mirno jim lahko povemo, da je to delo brezplodno nesmiselno, ker rodi ravno nasprotno uspehe kor bi jih nekateri pričakovali.

To je tudi popolnoma razumljivo. Društva kmetških fantov in deklet se bistveno razlikujejo od vseh dosedanjih organizacij našega polja. Ona niso plod niti privesek kake politične stranke, ampak so le izraz hotenja slovenske vasi po enotnosti, dvigu in napredku. V naših števih se ne vzgajajo mladi ljudje v sovraštvo kričavi agitaciji, ampak v vaški, v podeželski, imo v kmetški zavesti. Mi ne nosimo meča razdora, ne sejemo sovraštva in razprtij, pak oznanjamo nauk, ki ga je potrdil sam kmetški kralj Aleksander prvi:

»Vas je vas in brez nje ni ničesar!«

Teh nekaj besedi vsebuje cel program, ki mi hočemo uresničiti in ga bomo uresničili, naj nas sovražniki in zaslepljenci še tako rpeno napadajo.

Samo na neko navidez majhno okolnost naj res opozorim. Tisti, ki naše delovanje obajo, tisti, ki še vedno v kmetškem delu vidijo pčevstvo in v kmetško-mladinskih manifestacijah hočejo najti skrunitev praznikov, se ne mujejo jemati od nas vse, kar je res kmetga in vaškega, na posodo brez našega dojenja in tako po sračje vreščati — zase. Kako soglašá s človeško dostojnostjo, naj razmiš-o oni sami. Za nas je dovolj, če vemo, da pri ne more biti zlo tisto, kar si drugi od nas posodijo« in to potem proglašajo za svoj nani blagoslov.

Menda sem povedal dovolj razločno, kaj slim. Prepričan sem, da bo še dosti prilike za govore o tem vprašanju. Prepričan sem tudi, ti razgovori ne bodo nikoli v sramoto kmet-mladini, organizirani v Dkfid, ampak le v t in ponos. Zato pa veljaj kot edini odgovor vse napade:

Fantje in dekleta, poglobite delo v obsto-ih društvi in pridno ustanavljajte nova! No-je vasi ne sme biti, kamor ne bi segla naša ava ideja! Čitajte, naročajte, širite in pripo-ajte »Grudo«, edini slovenski mesečnik, ki je

Kaj se godi po svetu

Japonci na Daljnem vzhodu nadaljujejo vojno, ki so jo Kitajcem vsilili. Videti pa je, da jim ne gre tako, kakor so skraja računali. Značilno za azijsko in posebej za japonsko miselnost je vsekakor dejstvo, da je japonski poslanik še vedno ostal na Kitajskem, češ da njegova vlada Kitajski — še ni napovedala vojne.

Za naše evropske pojme je tako ponašanje popolnoma nerazumljivo, na Daljnem vzhodu pa so po vsem videzu v navadi drugačni običaji. Medtem ko japonski poslanik tako prijazno go-

zivo. Poleg tega se Kitajci tudi v pokrajinah in mestih, ki so jih zasedli Japonci, uspešno branijo v srditih

četniških bojih

in tako Japonci od svojih dosedanjih zmag nimajo nobenih posebnih koristi. Japonci sami priznavajo, da je n. pr. polovica mesta Tjencina poplavljen, sedaj pa grozi poplava vsemu mestu, ker so kitajske čete spremenile tok reke in ga usmerile naravnost proti mestu.

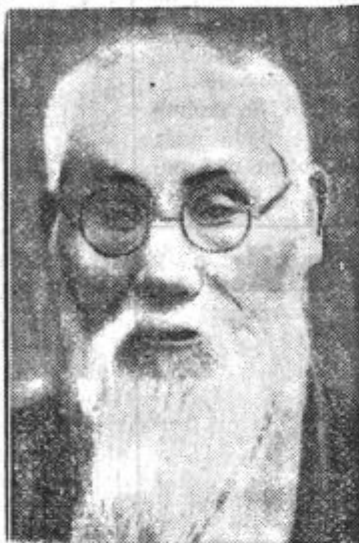
Kaj se godi v Rusiji

Za pomočnika vojnemu komisarju (ministru) Vorošilovu je bil postavljen dosednji armadni komisar II. razreda Smirnov.

Hkratu s tem imenovanjem je bil odstavljen veliki admiral Orlov, vrhovni poveljnik ruske vojne mornarice. Na njegovo mesto je bil imenovan dosednji poveljnik ruskih pomorskih sil na Daljnem vzhodu admiral Viktorov.

O pravih vzrokih teh sprememb ni nobenih zanesljivih podatkov, vendar je verjetno, da se to vrši v okviru reorganizacije ruske armade in v zvezi ter z ozirom na japonsko-kitajsko vojno.

Nekateri krogi z vso resnostjo zatrjujejo, da se bliža Rusiji nova revolucija. Seveda tudi s

Duševni vodja japonskega imperianizma, skoraj 90 let stari Mitsura Toyama, imenovan tudi »Črni zmaj«. Človek, ki ga ta mož imenuje z nejevoljo, je s tem že obsojen na smrt, tako velika je njegov vpliv

vori, uničuje japonska vojska na jugu Kitajske imetje in življenje hrabrih Kitajcev. Japonska letala brezobzirno rušijo nezavarovana kitajska mesta in sploh uganjajo vojne grozote najstrašnejše vrste. Pri tem japonsko časopisje celo resno razpravlja o tem, da bi kazalo začeti mirovna pogajanja, češ da gre Japoncem samo

za kitajsko prijateljstvo

in ne za kitajsko zemljo. Pri tem pa listi brez sramu naglašajo, da bi bilo že sedaj dobro preprečiti morebitne nove vojne spopade med obema državama na ta način, da bi Japonska zasedla nekaj kitajskega ozemlja, vrhu tega pa naj bi Kitajci plačali Japoncem za njih dosednji »prijateljski trud« odškodnino v znesku — dve in pol milijarde jenov!

Kitajci so seveda za tako ljubezen svojih sosedov docela gluhi in nedostopni. Kitajska vojska je v pokrajinah prešla v ofen-

Učence »Črnega zmaja« je tudi sedanji japonski vojni minister, general Sugijama, ki ga vidimo na sliki

Oba diktatorja, Hitler in Mussolini, v trenutku, ko odhajata iz palače nemške umetnosti v Monakovem

tega vidika izražajo razne domneve in prorokujejo najrazličnejše kombinacije.

Po drugi plati se zdi, da so to le pobožne želje. Notranje čiščenje v Rusiji se vrši s tako brezobzirno doslednostjo, da skoraj ni mogoče verjeti in niti ne misliti na kako večjo vstajo.

Pred kratkim je bilo iz stranke izključenih zopet več vodilnih komunistov, med njimi Gulojan, predsednik sveta ljudskih komisarjev v armenski republiki, Amatun, prvi tajnik stranke, njegov namestnik.

Vsi so obtoženi, da so pomagali neki skupini armenskih nacionalističnih teroristov do upora, katerega posledica je bil umor 14 članov kolhozov. »Leningrajska Pravda« poroča, da so v Stari Jenuši ustrelili osem članov neke protirevolucionarne skupine, ker so baje uničili 50.000 ton žita. »Krasnaja Karelja« in »Molot« imata podobna poročila iz Pudoja in Armavirska, kjer je bilo ustreljenih skupno 12 saboterjev.

Medtem vedo druge vesti povedati, da bo Rusija takoj po dovršitvi tega notranjega procesa na strani Kitajske odločno posegla v dogodke na Daljnem vzhodu. Za vstop v vojno se

zlasti zavzema maršal Blücher in baje tudi rošilov sam ni nasproten temu načrtu.

Japonski strah je dokaz, da ima zadnja še največ resnične podlage. Japonci so začeli vso naglico prevažati velike množine če mandžursko mejo in so tudi sicer precej vojni. Razmeroma prav majhni uspehi, ki s doslej dosegli s svojim divjaškim pohodom Kitajski, pa dajo slutiti, da Rusija niti dosl ostala pri samih načrtih. Prepričani smo, da se bo v bližnji bodočnosti na Daljnem vzhodu začelo novo poglavje svetovne zgodovine dvema vodilnima nalogama:

Takle je poveljnik »miroljubne« japonske vojske, ki ruši in pobija na Kitajskem. To je n. pr. Kveši Katsuki, star 57 let

1. Onemogočenje rumenega svetovnega perija pod japonskim vodstvom in
2. dvig slovanstva na stopnjo enakosti v Evropi in v svetu.

Z zrelisča teh dveh nalog je seveda razumljiva delavnost evropskih fašizmov in krik okrog tega.

V Evropi

je položaj slej ko prej zamotan in zadnje č za spoznanje bolj napet kakor je bil. O nedavnega Mussolinijevega obiska v Nemčiji sicer oba fašistična diktatorja mnogo govorila, zunanji, zlasti angleški listi pa so prikrivanja povedali, da je imel njun se v glavnem namen sporazuma o skupni

protiruski politiki

obeh fašističnih evropskih velesil. Da s angleške domneve pravilne, je razvidno godkov, ki so sledili temu sestanku.

Pri Društvu narodov v Ženevi so se že več tednov hude diplomatske borbe za k

Tole je janičar, mongolski knez Tehv, ki se za denar bori na japonski strani. Mož reče sanja, da bodo Japonci obnovili veliko golsko državo, ki ji bo zavladal — on. I bo zbudil iz sanj, bo seveda — zanj prej

Naši davki

Tisti ljudje, ki vedno govorijo radi o slovenstvu in jugoslovanstvu, naj bi včasih za spremembo pogledali še v naše gospodarske razmere.

Proračunski oddelček finančnega ministrstva je objavil statistiko samoupravnih financ za leto 1935/36. Po tej statistiki so narasle vse samoupravne davščine v državi od 2.710,3 milijona din v letu 1932. na 2.830,0 milijona din v letu 1935/36. Ker so bila tó leta težke kmetško gospodarske krize, je bilo veliko povišanje davščin še zlasti občutno za gospodarstvo. Na drugi strani seveda ni mogoče zanikati, da je velika gospodarska kriza povzročila tudi večje izdatke samouprav, ki so morale pomagati na vseh koncih in krajih.

Pri tem povišanju davščin pa je bila zlasti prizadeta Slovenija, ki plačuje tako visoke samoupravne davščine kot nobena druga pokrajina v državi in znatno več tudi kot bogata Vojvodina. To najbolj jasno potrjuje naslednji pregled.

Obremenitev na glavo prebivalca s samoupravnimi davščinami je znašala v proračunskem letu 1935/36. v dravski banovini, ki je najrevnejša v državi, vendarle — največ. Če človek pogleda številke vseh banovin, mu dokazujejo, da je Slovenija s samoupravnimi davščinami silno preobremenjena. Čeprav je Slovenija gospodarsko bolj razvita, vendar ni ta razvoj tako velik, da bi opravičeval tako velike razlike. V bogati Vojvodini pride v mestnih občinah na glavo prebivalca le 224,3 dinarja, v Sloveniji pa 765,2 dinarja, torej več kot trikrat toliko. Še bolj značilna pa je razlika pri banovinskih davščinah: Vojvodina 37,8, Slovenija 216,9!

Ta velika razlika izvira v veliki meri tudi od tega, ker dobivajo druge banovine velike državne dotacije, dravska pa nobenih. Poleg tega pa mora dravska banovina v obliki tako imenovanih banovinskih trošarin plačevati še za druge banovine. Jasno je, da gospodarsko oslabiljena Slovenija tako velike razlike v obremenitvi s samoupravnimi davščinami ne zmore in se mora ta razlika odpraviti. Agrarno pasivna pokrajina ne more biti najbolj obremenjena pokrajina. Zato zahtevamo, da se izda zakon o samoupravnih finančah, s katerim se morajo samoupravna bremena čim bolj izenačiti ter odpraviti te prevelike in že krivične razlike. Ne z gesli, s krikom in z zastavami, ampak z gospodarsko pravičnostjo bomo ustvarili enotno državljansko zavest.

Edinstvo države in naroda ne more nikdar sloneti na trbli podlagi besedne razvnetosti. Šele tedaj, ko bo človek spoznal in občutil gospodarsko edinost v Jugoslaviji, šele tedaj, ko bo spoznal in občutil gospodarsko enakopravnost v tej državi, bo vanjo verjel s srcem. Dokler tega ni, ni zdravja, ki ga vsi tako iskreno želimo.

Kdor tedaj hoče Jugoslaviji dobro, naj dela za pravično izvajanje njenih zakonov. S tem bo šele delal za državo in to delo bo priznal in znal primerno nagraditi narod, to je — slovenski in jugoslovanski kmet.

Umetna gnojila v našem gospodarstvu

Lani je pri nas po poročilih kmetijskega ministrstva precej narasla potrošnja umetnih gnojil. Kljub temu ni dosegla količine v letih pred izbruhom krize. Lani je znašala potrošnja umetnih gnojil v naši državi 25.276 ton, to je za 9684 ton ali za 62% več nego v prejšnjem letu in 11.743 ton ali za 87% več nego v letu 1933., ko je znašala potrošnja komaj 13.533 ton. Navzlic temu pa potrošnja ni dosegla niti polovice potrošnje v zadnjih letih pred krizo, kakor je to razvidno iz naslednje primerjave (v tonah): 1. 1928. 65.460, 1. 1929. 77.695, 1. 1930. 43.191, 1. 1931. 34.023, 1. 1932. 16.437, 1. 1933. 13.533, 1. 1934. 14.126, 1. 1935. 15.592, 1. 1936. 25.276.

V primeri z rekordno potrošnjo v letu 1929. je lanska potrošnja dosegla komaj 32,5%, torej slabo tretjino. V lanskem letu smo zabeležili

Opozorilo naročnikom! Vse naše cenjene naročnike, ki dolgujejo na naročnici in za nazaj še kak znesek, opozarjamo tem potom ponovno, da vsakdo, ki je prizadet, vsaj do konca tega meseca svoj zaostanek poravnaj. Vsakomur, ki bo ta naš opomin prezrl, bomo neljubo primorani ustaviti nadaljnjo pošiljanje Kmetškega lista. Upoštevajte, da brez denarja ni muzike.

prvi večji dvig potrošnje. Od skupne količine 25.276 ton, odpade na superfosfat 17.534 ton, na Tomasovo žlindro 396 ton, na ostala fosfatna gnojila 863 ton, na kalijev cianamid 1007 ton, na kalijev karbamid 77 ton, na kostno moko 292 ton, na kalijevo sol 1080 ton, na apnena gnojila 123 ton in na mešana gnojila 3004 tone.

Tudi te številke nam dokazujejo, da živimo še vedno v »dobrih letinah«, ko je beda naša zvezda vodnica in bo kmalu — boben naš pogrebni zvon.

Junak in mučenik Ivan Gosar

Škofjeloška dolina je zadnjo nedeljo doživela edinstven praznik. Vojni dobrovoljci so s sodelovanjem ostalih narodnih organizacij odkrili spominsko ploščo na rojstni hiši v Škofji Loki junaku-mučniku inženirju Ivanu Gosarju, ki je padel kot žrtev avstrijskega tiranstva.

Pokojni je bil z dušo in telesom Jugoslovan ter se je boril kot dobrovoljec prav od početka svetovne vojne na srbski strani proti Avstriji. Bolgari so ga ujeli, ko je zadobil več kot 40 ran! Po okrevanju so ga izdali in izročili Avstrijcem, ki so ga postavili pred vojno sodišče. Dne 10. februarja l. 1917. je bil junak na dvorišču beograjske garnizije ustreljen.

Telo so ubili, duh Gosarjev pa živi in še danes bije borbo za blagor Jugoslavije.

Na spominski plošči je vklesano tole besedilo:

»Tu se je 1. X. 1883 rodil inž. Ivan Gosar, vojni dobrovoljec poročnik, padel je 10. II. 1917 v Beogradu kot žrtev avstrijskega nasilja. Blaga tovarišu heroju!«

VOJNI DOBROVOLJCI.

Z iskrenimi in tovariško toplimi besedami je med drugimi ob odkritju spominske plošče proslavil pokojnega zlasti njegov dobrovoljski vojni tovariš posestnik Starman iz Suhe. Njegov govor je vse navzočne globoko presunil, kar je dokazal, da živi kljub vsem bridkostim Jugoslavija v naših sreih krepko življenje, porojeno iz mučeniške krvi.

Dal Bog, da bi Slovenci v težkih časih postali vredni svojih velikih mučeniških sinov! Samo na ta način se bomo oddolžili njim žrtvam in tudi trpljenju in spominu mučenika Gosarja!

Kdo je kriv?

Skoraj ne mine dan, da ne bi kdo potožil, kako ga je kak zakotni pisec osleparil. Tu in tam obravnavajo te zadeve tudi naša sodišča. Tam ima človek priliko videti vso bedno goloto naših obupnih socialnih razmer.

In vendar ni tu sodišče in zapor edina, a celo ne najučinkovitejša pomoč. Kar pogledjmo resnici brez prikrivanja v obraz!

Na eni strani je pri nas razpasena grda razvada, da se v mnogo primerih brez intervencij in priporočil nič ne doseže. Res imamo zakone, uredbe, naredbe in pravilnike k vsemu temu, toda številni procesi proti raznim funkcionarjem in zapriseženim uradnikom ter nameščencem pričajo, koliko je vmes gnilega in trhlega. Ni naš namen preiskovati, zakaj in čemu je tako. Naj bo dovolj, da na to nezdravo stanje opozorimo! Ljudje to seveda vedo iz mnogih poročil in čisto, žal, tudi iz lastne skušnje. Zavoljo tega si skoraj nihče ne upa storiti nobenega koraka samo na podlagi zakona — ali vsaj ne pričakuje od tega uspeha, ampak išče vedno še kakega posrednika. Narod v tem morda pretirava, toda tudi tega preliravanja so krive razmere.

Na drugi strani imamo na pretek raznega šolanstva, ki zamašča kruha na podlagi svojih študij. Med brezposelnimi najdete vse kategorije, od človeka z nekaj razredi srednje šole pa do doktorja, ki je v svoje dvanajst, oziroma šestnajstletno šolanje vložil premočnega truda in denarja. Ti ljudje begajo križem, prosijo namestitve, vzdihujejo, protestirajo, tarnajo in polagoma, toda neizbežno propadajo. Zelodec je pač velsila svoje vrste in ga ni mogoče potolažiti — z obljubami.

V takih razmerah je končno razumljivo, če se srečajo tisti, ki žele posrednikov, in ti, ki hočejo kruha. V stiski ti propadajoči in propadli šolanci sprejmejo vsako »delo« in vedno obljubljajo uspeh. Da bodo odpisani neplačani davki, da bo znižana ali celo odpuščena kazen, da bo razveljavljena taka in taka kupčija, da sinu ne bo treba služiti vojaškega roka. — Skratka vse, kar kdo želi. Kolikor večji je moralni propad takega posrednika, toliko širokogrudnejše so njegove obljube. Po beznicah in zakotnih luknjah naših mest se dan za dnem odigrava brez števila takih malih in velikih dram, ki se včasih končajo s preklinjanjem, pretepom ali solzami, včasih pa tudi s sodnim procesom in zaporom.

Pri vsej tej tragikomediji pa zopet nastane vprašanje: Kdo je kriv? Ali ima v takih razmerah kaj smisla, da naše šole leto za letom bruhajo na tisoče šolancev — na ulico in v propast? Ali smo res vsi skupaj taki moralni bankroterji, da imamo zakone samo za parado v uradnih listih in zakonikih? Ali ni sile v vsej Jugoslaviji, ki bi znala napraviti red?

Vsak izmed neštetihih primerov, ki smo jih skupno omenili v teh vrstah, je strašna, kričeča obtožba sedanje družbe in njene celotne propasti! Le pomislite, koliko je pri nas na vseh koncih in krajih potrebnega, koristnega in nujnega dela! Ako bi se lotili vseh teh del, bi imeli celo premalo ljudi. Ako bi vsi spoštovali zakone, bi ne potrebovali posrednikov. Ako bi — Ali naj naštevamo? Debelo knjigo bi morali napisati, ako bi hoteli vse naštet. Tedaj bi morda spoznali, kdo je kriv naše strašne mizerije.

Spet pa nastane vprašanje: Kaj bi nam koristilo to spoznanje?

Propalost je sedanjí družbi vzela vsako hrbenico. Menda bo samo čas tisti čudodelnik, ki bo poklical mladi rod in mu ukazal, naj našo hišo očisti smrdljivega gnoja. Tedaj morda nastopi zlata doba, ko bomo mesto ječ in norišnic lahko gradili socialne zavode, ki bodo narodu v blagor in državi v ponos!

Kmet, ki se zaveda svoje moči, ki ve, kaj pomeni zanj lasten dobro urejen teden, ta ve tudi to, da je treba naročnino pravočasno plačati in pridobivati listu novih naročnikov.

Domači dogodki

× Opozorjamo vse podeželske knjižnice, da dobe po nalogu pisatelja dr. F. Javh-Kerna po en izvod njegove knjige »Spomini ob 30letnici prihoda v Ameriko«, ki popisuje dobo najživahnejšega naseljevanja Slovencev v Ameriki, za sto n. j. Katera želi dobiti knjigo, naj nam pošlje za poštino in ovoj v znamkah din 2.—. Knjižna založba Tiskarne Merkur v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.

× Čuden zločin se je zgodil pred kratkim v Črnučah pri Ljubljani. Neznanci so na tamkajšnjem pokopališču prevrnili 14 nagrobnikov, med njimi tudi nagrobni spomenik župnika Mehinca. Ali se tistim, ki so takih in podobnih zločinov krivi, še ne bo vzdramila vest? Ranjencu ne pomaga niti palica niti veriga, ampak samo zdravnik in skrbna bolniška strežnica.

× Oče je pozabil na svojo hčer. Pred nedavnim je v Ljubljani umrla 8mesečna deklica, o kateri se ni vedelo, kdo je in odkod. Kar tako je nekdo prišel po krsto in kar tako je krsto prinesel v mrtvašnico. Če bi bil Simon, bi to razumeli. Saj vemo, da je Simon-Peter celo Boga zatajil. Če bi bil Čič, bi nam tudi šlo nekako v glavo. Ker pa oče ni Simon niti Čič, ampak Slovenec, ne vemo, zakaj je moral Pred škofijo premišljevati tako dolgo o tem, da mu je umrla hčerka. To so na svetu čudni ljudje, ali ne?

× Potepuhi so bržkone zažgali na Spodnjih Stožicah pri Ljubljani Vovričkov pod. Zaradi pomanjkanja vode niso mogli pomagati vsi gasilci, kar jih je prihitelo na pomoč, in je brizgala samo ena cev, napeljana na hidrant. Razmere so tamkaj precej žalostne in bomo o priliki še spregovorili o njih.

× Tragedija ruskega begunca. V nedeljo se je v Tivolskem parku v Ljubljani obesil ruski begunec Vladimir Čmiljanovski, doma iz Poltave v Rusiji. Živel je v Ljubljani kot zasebni uradnik, v smrt pa ga je bržkone pognalo preveliko domotožje.

× Prijave za zgradarino za leto 1939. morajo vložiti vsi temu davku zavezani davkoplačevalci brez izjeme najkasneje od 1. do 30. novembra. V vsaki občini bodo objavljeni pozivi davčnih uprav s posebnim razglasom.

× Mlada žrtev. V Kosezah pri Ljubljani si je vzela življenje mlada, nadarjena medicinka Angela Smrtnikova. Kaj je gnalo mladenko v obup, ki je študije vedno zmagovala z lahkoto, bo najbrže za vedno ostalo skrivnost. Svojem mlade žrtve naše iskreno sožalje.

× Truplo 17letne mladenke je naplavilo Drava blizu Selnice. Dekle je imelo na sebi svilen perilo, okoli leve roke pa je imela privezan bel svilen robček z monogramom A. R. O. Kljub temu še ne vedo, kdo je bila mlada utopljenka.

× Huda nesreča je udarila posestnika Jakoba Brvarja iz Dolenje vasi pri Zagorju. Na strmini pri Kalu nad St. Lambertom sta mu konja z vozom vred na ozkem ovinku zdrknila v prepad. Obe živali sta se seveda ubili. Ali ne bi bilo bolj pametno, da bi z delovnimi močmi, ki jih imamo dovolj, uredili cesto, mesto da ljudi tlačimo v ječe?

× Brezposelnih profsorskih kandidatov imamo 163, od teh je bilo sedaj nameščenih samo 141. Pri tem pa imamo na srednjih šolah nevzdržen položaj. Zaradi pomanjkanja učnih moči pogosto poučujejo profesorji celo predmete, za katere niso usposobljeni. Ali se to imenuje — pospeševanje prosvete?

× V smrt je šel v Ljubljani prodajalec sadja Anton Kirchner. Vzrok samomora ni znan, verjetno pa je, da si je vzel življenje zaradi tretje dobre letine, ki je s kmeti vred občutilo tudi ljudje v mestu.

× V Malih Lipljenah je na pragu svojega 70. leta na veke zatisnil oči vzoren gospodar in odličan kmetijski zgodovinar Janez Sever. Mož je posvetil ves svoj prosti čas raziskavanju zgodovine domačega kraja in je zbral gradivo za pet knjig po 200 strani. Ime tega edinstvenega kmetijskega zgodovinarja je zaslovelo daleč preko mej škocijanske doline. Čast njegovemu spominu!

× V Košakih pri Mariboru je nedavno vroča kri povzročila hud pretep. To je bilo ponoči, zjutraj pa so našli dva kilometra od Limbuša mrtvo 25letno Pavlo Čehovo. Vsi znaki kažejo, da je bila zadavljena. Oblasti so odredile preiskavo. Mi bi le želeli, da bi preiskava poleg krivcev ugotovila tudi to, kje je vzrok moralnega propadanja našega naroda in kdo nosi odgovornost za to strašno gorje.

× Mlad obupanec. V Mariboru se je v nedeljo ustrelil 18leten pekovski vajenec Florijan Horvat. Reševalci so ga v brezupnem stanju prepeljali v bolnico.

× V Škofji Loki se je obesil glavnika Franc L., ki se je pred kratkim vrnil iz tujine. Skrb za bodočnost in duševni boji zaradi družinskih razmer so moža živčno tako uničili, da je končno obupal nad življenjem. Nesrečnega pokojnika, ki je bil pošten in značajan možak, pomiluje vsa okolica. Težko prizadetim svojem naše toplo sožalje.

× V Splitu je pred kratkim umrl dr. Franjo Gospodnetič, pomočnik finančnega ministra v p. Pokojni je bil v koalicijski vladi na predlog tedanje HSS imenovan za pomočnika finančnega ministra. Bil je vedno dober Jugoslovian in pošten Hrvat, a tudi Slovincem naklonjen. Blag mu spomin!

× Na zadnji svinjski sejem v Mariboru je bilo pripeljanih 274 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari 70—100 dinarjev komad, 7—9 tednov 97 do 105 dinarjev, 3 do 1 mesece 130—170 dinarjev, 5—7 mesecev 210 do 340 dinarjev, 8 do 10 mesecev 350 do 440 dinarjev, 1 leto stari 620—780 dinarjev. Kg žive teže 6—750 dinarjev, kg mrtve teže 9—11 dinarjev; prodanih je bilo 84 kosov.

× Kočevska gimnazija bo zopet popolna in sicer postopno, počenši s šolskim letom 1938/39.

× Pri Sv. Martinu na Pohorju je pogorela vsa domačija posestniku Hermanu Sulcu. Zaradi pomanjkanja vode je bilo gašenje nemogoče in so vsa poslopja pogorela do tal. Škoda presega 80.000 dinarjev, ogenj pa je podtaknila zločinska roka.

Schauer Dolfe:

Miha Vošnjak

— oče slovenskega združništva
(Konec.)

Miha Vošnjak je nato pomagal organizirati v raznih krajih posojilnice, tako v Mariboru, Ptuj in drugod. Te posojilnice je organiziral na podlagi pravil, ki jih je sam sestavil po vzorcu Schulze-Delitscha. Značilnost njegovih pravil je, da je vpošteval tudi narodni moment. Vpeljal je dvoje vrst deležev, glavne in poslovne. Glavni deleži imajo glasovalno pravico in se obrestujejo, poslovni pogrešajo prve in druge. Prvi so bili razmeroma visoki in so prišli v roke imovitejših in v narodnem oziru priznane brezpogojno zaposljivih veljakov, drugi so bili pa nizki, da je na ta način omogočen pristop tudi manj premožnim osebam. S to delitvijo deležev je Miha Vošnjak dosegel, da so celjska posojilnica in tudi vse druge zadrage, ki so vpeljale ta sistem, ostale trdno v narodnih rokah in se ni mogel vtihotapiti vanje v narodnem oziru mlačen ali celo sovražen element, ki bi obzrussušil glavni namen posojilnice oz. zadrug, t. j. gospodarsko osamosvojitve našega življa iz rok narodnega neprijatelja.

V dveh letih Vošnjakovega delovanja je zraslo že lepo število zadrug. Te je leta 1883. povabil Miha Vošnjak na sestanek, na katerem se je na njegovo pobudo ustanovila zadruga matica, Zveza slovenskih posojilnic v Celju, torej prva slovenska in jugoslovanska zadruga zveza. Ker pa je bila Zveza ustanovljena kot društvo na pod-

lagi društvenega zakona, je morala dobiti za delovanje tudi oblastveno odobritev. Ker pa narodnim nasprotnikom ustanovitev Zveze ni bila po godu, so skušali odobritev preprečiti in šele po dolgem prizadevanju je Miha Vošnjak končno le dosegel ugodno rešitev.

Polagoma, toda vztrajno je Miha Vošnjak zasledoval svoj cilj, storiti močno in na znotraj kolikor mogoče krepko povezano centralno organizacijo in preko nje izgraditi do potankosti razpredeno slovensko posojilništvo. Po večletnem požrtvovalnem delu je s svojo idejo uspel. Zveza je postala iz prvotne bolj ali manj zgolj informacijske organizacije nepogrešljiva centrala, ki je delala na poglobitvi zadrugnega dela v vseh smereh in postala tudi revizijska zveza.

Leta 1905 je Miha Vošnjak rešil tudi pereče vprašanje denarne centrale na ta način, da je ustanovil novo osrednjo zadrugo, Zadrugo zvezo v Celju, ki je bila instruktorska, revizijska in denarna centrala za vse včlanjene zadrage.

Pri širjenju in utrditvi zadrugne ideje se je Miha Vošnjak posluževal najrazličnejših sredstev. Gojil je osebne stike s funkcijonarji posameznih zadrug, jih podučeval in bodril, da so vztrajali na svojih odgovornih mestih in kljuboval vsem neštetim neprilikam, ki so grozile zatreti mlado, lepo se razvijajočo slovensko zadrugništvo.

Posebno važnost je Miha Vošnjak polagal na tisk. Ze 1. 1884. je ustanovil svoj zadrugi list »Zadruga«, ki je s presledkom izhajal do 1. 1930., ko se je Zadruga zveza v Celju dejansko fuzionirala z Zvezo slovenskih zadrug v Ljubljani.

Razen tega je Miha Vošnjak ustanovil lastno tiskarno v Celju, »Zadrugo tiskarno« in s tem osamosvojil Zvezo in njene članice tudi glede tiskarne.

Jasno se očituje tendenca Mihe Vošnjaka, da se morajo Slovenci osamosvojiti v vseh gospodarskih panogah. Saj so često bili sklepi, pa tudi doseženi uspehi Zveze takega značaja, da so vplivali na celotno naše narodno gospodarstvo; kot n. pr. uspešen boj posojilnic za slovensko besedilo menic, zadolžnic itd., za slovensko uradovanje po državnih in deželnihi uradih. Podcenjevati seveda tudi ni tihega, toda velikega dela Mihe Vošnjaka in njegovih sodelavcev pri ustvaritvi slovenske knjigovodske in administrativne terminologije.

Po tridesetletnem delovanju je Miha Vošnjak zapustil ogromno zadrugo zgradbo, ki je bila krepka hrbtnica vsega slovenskega narodnega gospodarstva. Po dovršenem, prostovoljno prevzetem delu se je umaknil v želji, da bi pozni večer svojega življenja v miru preživel v solčni Gorici. Vojna vihra pa ga je pognala z domače grude in v tujini je moral kot emigrant zatisniti svoje oči. Umrl je 2. julija 1920 v Glionu pri Territetu v Švici, svoj zadnji dom pa je našel v St. Ilju pri Velenju, v bližini svojega rojstnega kraja.

Kot vsak javen delavec tudi Miha Vošnjak ni ušel kritiki, ki je bila včasih stvarna, dostikrat pa posledica osebnih in političnih nesporazumov. Toda stvarni prigovori nikakor ne morejo v taki meri zmanjšati pomena pionirskega dela Mihe Vošnjaka za naše zadrugništvo, da bi mu ne priznali s hvaležnostjo častnega naziva: očeta slovenskega zadrugništva.

× Dve nočni ptički sta v Pluju izmaknili v zgodnjih jutranjih urah nekemu državnemu uradniku listnico z 2000 dinarji. Dekleti, ki sta dejanje priznali, so izročili sodišču. Naše mnenje je, da bi moral biti kaznovan tudi »gospod«, kajti vsakdo, ki se tako poniža, da ljubezen — kupuje, s tem dokazuje, da je propadel. Tak človek je nevreden član človeške družbe, nikakor pa ne bi smel biti državni uradnik.

Io in ono

Indijanska kuhinja

Kako skromni smo prav za prav mi s svojo kuhinjsko zelenjavo, spoznamo šele, če izvemo, kakšno razkošje vlada glede tega v indijanski kuhinji.

Severnoameriški Indijanci so nekdanj uporabljali za pripravljanje svojih jedi — nič manj kakor 1112 različnih rastlin. Njih kuharice so morale biti torej silno »učene« in izvežbane, da niso zamenjale in zmešale kaj napačnega.

Po prihodu belokožcev se je to indijansko kuhinjsko razkošje sicer nekoliko skrhilo, vendar je v primeru z našo kuhinjo indijanska še zmeraj močno bogata in mnogovrstna. Še dandanes uporabljajo Indijanci za kuho okrog 800 raznih rastlin.

Iz zgodovine rokav.

Večas se ne veste, da so ljudje poznali rokavice že pred 3000 leti. Že grški pesnik Homer jih omenja v svojih znamenitih pesnitvah. Z rokavicami so si tedaj junaki v boju zavarovali roke, da jih sovražnik ni mogel tako hitro in lahko raniti.

Tudi Rimljani so poznali rokavice, a so jih smatrali za znak — mehužnosti. Od Rimljanov so prevzeli rokavice Germani in Galci. V srednjem veku so bile splošno v rabi železne rokavice v boju in na lovu. Nemški cesar pa je nosil ob svečanih prilikah svilene (židane) rokavice, izvezene (šitkane) z zlatom in okrašene z biseri.

V srednjem veku so sploh bile rokavice tako v česteh, da so odlokom, s katerimi je cesar

kakemu mestu dal pravico trgovanja ali kovanja lastnega denarja, redno prilagali tudi po — par rokavic. Odtod je v mnogih srednjeveških grbih upodobljena tudi rokavica.

V XVII. in XVIII. stoletju so v Franciji bile rokavice silno v modi. Plemstvo je nosilo z biseri in dragulji okrašene rokavice. Kardinal Richelieu (Rišeljé) je poklonil kraljici Mariji Medici šest parov bogato okrašenih rokavic kot znak ljubezni in spoštovanja. Včasih so bili pa taki darovi tudi silno nevarni. V rokavice so devali strup, ki je bil tako skrit, da ga prejemnik ni mogel opaziti, hkratu pa tudi tako nevaren, da je obdarovanec poklonjene rokavice samo enkrat nataknil na roke. Čez malo časa se je nato že zgrudil — mrtev.

Danes pozna rokavice ves svet. Nosijo jih revno in bogato kot zaščito proti mrazu. Zdravniki uporabljajo gumaste rokavice, da se obvarujejo okuženja, boksači imajo posebne rokavice za svoje »pretepe«, na poti imamo radi rokavice, da se ubranimo potu in nesnage, po mestih pa ženske nosijo rokavice tudi kot lepotiche.

Živinski sejmi

Na zadnji živinski sejem v Mariboru je bilo prignanih 12 konj, 16 bikov, 139 volov, 464 krav, 17 telet, skupaj 630 glav živine. Povprečne prodajne cene so bile naslednje: debeli voli od 4'50 do 5'75 din, poldebili 3'75—5, plemenski voli 3'30—4'50, bikji za klanje 3'30—4'50, debele krave 3'75—4'80, plemenske krave 3'20—4, krave za klobasarje 2'20—3'75, molzne krave 3'25—4, breje krave 3—3'50, mlada živina 3'75—5, teleta 4'50—6 din za kg žive teže. Prodani sta bili 402 glavi.

Važnejša radio predavanja

od 10. do 16. oktobra 1937

Nedelja, 10. okt. 17.00: Gnojilni in rastlinski poskusi v šoli na Grmu. — 19.30: O naši narodni vojski.

Ponedeljek, 11. okt. 18.00: Zdravniška ura: Dedovanje. — 18.40: Slovenska narodna pesem.

Torek, 12. okt. 11.00: Kakšno hrano naj uživam. — 19.30: Od plemena do naroda in države.

Petek, 15. okt. 11.00: Letanje po zraku. — 18.00: Slovenska žena v leposlovju.

Sobota, 16. okt. 20.00: O zunanji politiki.

Sejmi

10. oktobra: pri Sv. Barbari v Haložah, v Rajhenburgu, Vuzenici.
11. oktobra: v St. Vidu pri Stični, Kranjski gori, Radečah pri Zid mostu, Središču.
12. oktobra: v Kamniku, Semiču, Ormožu, Ljutomeru, Mariboru, Teharjih, Dol. Lendavi.
13. oktobra: v Ljubljani, Trzinu, Trbovljah, Brežicah, Celju, Hrastniku-Dolu, Mariboru, Ptuj, Kapli.
14. oktobra: v Sodražici, Črnomlju, Turnišču.
15. oktobra: v Starem trgu pri Ložu, Mariboru, Ptuj, Murski Soboti, Planini, Sv. Lenartu, Trbovljah.
16. oktobra: v Domžalah, Kamniku, Škofji Loki, Trzinu, Kočevju, Rakeku, Brežicah, Celju, Mariboru, Hrastniku-Dolu, Prevaljah, Sevnici, Trbovljah, Podčetrniku.

Vrednost denarja

1 ameriški dolar	Din 43'40
1 nemška marka	Din 17'45
1 avstrijski šiling	Din 8'40
1 švicarski frank	Din 10'—
1 angleški funt	Din 216'20
1 češkoslovaška krona	Din 1'52
1 italijanska lira	Din 2'30
1 francoski frank	Din 1'42

Vrednostni papirji

2½% Vojna škoda	Din 411—414
7% investicijsko posojilo	Din 92—94
7% Drž. hipotek. banke	Din 97—100
6% begluške	Din 76—77
4% agrarne	Din 53—54
7% Blair posojilo	Din 84—85
8% Blair posojilo	Din 93—94
Privilegirane agr. banke	Din 97—98

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in pocenit

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

EKONOM

I. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7
(v lastni hiši) Telefon interurban 25-06

Dobavlja vse deželne pridelke, kakor: pšenico, rž, ječmen, oves, koruzo, ajdo itd. Mlevske izdelke: pšenični zdrob, pšenično moko, rženo moko, ajdovo moko, koruzno moko, koruzni zdrob, pšenično in koruzno krmilno moko, pšenične otrobe, ješprenj, kašo. Poljske pridelke: krompir, fižol, zelje, sadje, seno in slamo. Stalna zaloga vseh umetnih gnojil (rud. superfosfata, kalijeve soli, Tomasove žilindre, nitrofoskala, apnenega dušika, čiljskega solitra itd.), cementa in drugo glavno zastopstvo za Slovenijo opekarne »Illovače, Karlovac, za vse vrste zidne in strešne opeke.

Kmetijski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo

Telefon št. 28-47

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavi: Kmetiskidom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune

Zaupajte denar domačemu zavodu!